

24. veljače 2023.

broj 184

KU ZI S?

LIST ZA MLADEŽ

4

PREDSTAVLJAMO

ODJEL FIZIOTERAPEUTA 1.2

10

FENOMEN

KARNEVALI

14

GLAZBA

ИВАР!

20

MODA

REDNESS

FOTO MJESECA

Prelo mladeži
u Subotici

List je besplatan

Osnivač: NIU Hrvatska riječ

Nakladnik: NIU Hrvatska riječ

Trg cara Jovana Nenada 15/II

24000 Subotica

Za nakladnika: Ladislav Suknović

Glavna i odgovorna urednica: Zlata Vasiljević

Urednica izdanja: Kristina Ivković Ivandekić

Zamjenik urednice: Davor Bašić Palković

Suradnici: Klara Dulić Ševčić, Andrea I. Darabašić,
Ivan Benčik, Sara Žurovski

Lektura: Zlatko Romić

Korektura: Davor Bašić Palković

Tehnički prijelom: Thomas Šujić,
Jelena Ademi

Fotografije: Ana Francišković, Pixabay

E-mail: casopis.kuzis@gmail.com

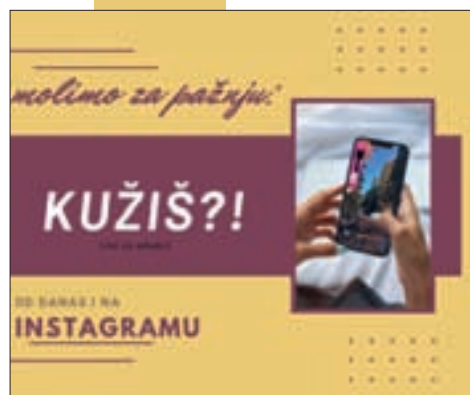
Web: www.hrvatskarijec.rs stranica/kuzis/

Tisak: Rotografika d. o. o., Subotica

List izlazi uz redovitu potporu Pokrajinskog tajništva za kulturu, javno informiranje i odnose s vjerskim zajednicama

TU SMO i na Instagramu

Draga naša *Kužiš?!* družino, od početka godine družimo se i na Instagramu (nalog *kuzis.casopis*). Na tren htjedoh reći »na vašoj omiljenoj društvenoj mreži«, ali postojanje TikToka me čini nesigurnom u toj konstataciji. Ipak, od velike važnosti, kako za vas tako i za nas, je mogućnost interakcije putem Instagrama. Neki od vas su nas već zapratili i sudjeluju u konzumaciji ili komentiranju sadržaja koji objavljujemo. Ono što se nalazi u tiskanim izdanjima našeg časopisa – bit će na kraći način predstavljeno ili najavljeno na Instagramu. Osim toga, na našem profilu možete se informirati o događajima koji se organiziraju, ali i o otvorenim vratima za osmake, pripremnoj nastavi za buduće fakultetlije, različitim smjerovima fakulteta, o natječajima i drugo.

U nekoliko navrata ste nam u prethodnom periodu istaknuli kako biste voljeli da na jednom mjestu postoji izvor zanimljivih, korisnih i važnih informacija i najava upravo spomenutih tema. Jedna od funkcija *kuzis.casopis* Insta profila će biti upravo ta. Osim toga, ovih dana smo vas nekoliko puta putem storija priupitali za mišljenje što se tiče svakodnevnih tema i drago nam je što dobijate mogućnost da se vaš glas čuje. Ukoliko imate ideje što bismo još mogli objavljivati na našem profilu ili koju temu bismo mogli pokrenuti – budite slobodni javiti nam se u DM. I najvažniji korak od svih je da nas zapratite na *kuzis.casopis*.

U novom broju *Kužiša?!* predstavljamo hrvatski odjel fizioterapeuta 1.2 u Srednjoj medicinskoj školi u Subotici, ali i izvještavamo kako je to bilo na *Prelu mladeži* i na sastanku s maturantima u Srijemskoj Mitrovici. Također pišemo o neizostavnoj temi mjeseca – karnevalima, kao i ko-zavisnosti i važnosti tjelesne aktivnosti mladih. Prelistajte naše preporuke i najave događaja, vjerujemo da ćete naći za sebe nešto zanimljivo.

Korizma je počela, vjerujem da većina vas ima neke planove, promjene, izazove povodom toga i želim vam svu sreću, volju, strpljenje i istrajnost. Svakako će vam u svemu tome pomoći proljeće koje se približava i sa sobom nosi i ljepše, vedrije raspoloženje.

Predstavljamo: odjel 1.2 u Srednjoj medicinskoj školi

Složni, energični i puni empatije

Odjel broji 31 učenika i učenicu koji dolaze iz Subotice, Kelebije, Žednika, Bajmaka, Vrbasa, Kanjiže i Bačke Topole

4

Školske 2022./23. godine u Srednjoj medicinskoj školi u Subotici upisan je novi odjel koji se školuje na hrvatskom nastavnom jeziku: 1.2 odjel fizioterapeutskih tehničara. Odjel broji 31 učenika i učenicu koji dolaze iz Subotice, Kelebije, Žednika, Bajmaka, Vrbasa, Kanjiže i Bačke Topole. Razrednica im je profesorica glazbene kulture **Emi-na Tikvicki**, koja ocjenjuje kako je 1.2 veoma složan i energičan odjel. Ona ističe kako su učenici bili veoma zainteresirani za pohađanje ovog smjera i da ih je većina došla iz područja sporta.

»Jedan od razloga zašto su učenici u tolikoj mjeri poželjeli upisati ovaj smjer u Medicinskoj školi jeste taj da bi ostali povezani sa sportom u kom su. Svako dijete iz odjela 1.2 mi je pozitivno odgovorilo da je upisalo upravo ono što je i željelo – što je od neizmjerne važnosti. Učenici su smjer fizioterapeutske tehnike upisali iz ljubavi prema sportu, zbog pažljivosti i empatije koje posjeduju, zato što vole relaksirati i masirati ukućane i vježbati na njima što im je dodatno uvećalo zainteresiranost, ali i zbog mogu-

će lijepe zarade i perspektive tog posla«, navela je Emina Tikvicki.

Školske obveze, ali i kulturni događaji

Nova škola, novo i teže gradivo, novi profesori, novi prijatelji – samo su neki od izazova s kojima se svi prvaci susreću, posebno tijekom prvog polugođa. Razrednica Emina Tikvicki ističe kako je prvo polugođe prošlo solidno te dodaje kako su neki rezultati zaista odlični, dok je neke potrebno popraviti.

»Odjel 1.2 je veoma složan, energičan i zainteresiran odjel. Interesira ih sve što uče, za sada imaju dva stručna predmeta: anatomiju i fiziologiju i zdravstvenu njegu i rehabilitaciju. Puni su empatije i rado pomažu jedni drugima. Trudimo se da osim školskih obveza posjećujemo i razne kulturne događaje i na taj način njihovo školovanje učinimo zanimljivijim. Naša prva ekskurzija bila je upravo zagrebački sajam knjiga *Interliber* na koji je išlo 20 učenika iz našeg odjela i bilo nam je sjajno. Nastojimo posjećivati kazalište i kon-

certe, a uskoro ćemo ići i u kino. Iako postoje određeni izazovi, odjel je veoma dobar, pun brojnih kvaliteta i vjerujem da će tako ostati do kraja njihovog srednjoškolskog školovanja», zaključuje naša sugovornica.

Sekcija Prve pomoći

Učenica **Marina Štefković** iz Subotice kaže kako nema nikakve zamjerke na dosadašnje školovanje i Medicinsku školu, koje je odabrala.

»U drugom polugođu priključila sam se sekciji prve pomoći i imam ulogu markiranta. Najviše volim blok nastavu prve pomoći, učimo stvari koje nam mogu zatrebati u svakodnevnom životu. Moj odjel je veoma složan i voljela bih provesti s njima sve četiri školske godine. Za mene je ova škola nešto potpuno novo, stekla sam nova prijateljstva i puna sam novih dojmova«, opisuje Marina.

Prepreke lako savladane

Anja Katić dolazi iz Bačkog Dušanova, a smjer fizioterapeutske tehničar upisala je jer godinama trenira odbojku te je željela povezati sport i posao kojim će se baviti u budućnosti. Ona ističe kako bi svakako željela ostati u struci i dodaje kako su joj se škola i odjel veoma dopali.

»Prvo polugođe je prošlo odlično, imala sam odličan uspjeh na završetku. Bilo je par prepreka koje

sam se trudila savladati, ali da je bilo teško – nije. U školi vrijeme brzo prolazi, pogotovo kada imamo sate praktične nastave. Zbog svega toga moja očekivanja su u potpunosti opravdana, a najviše volim vježbe zdravstvene njege, kao i anatomiju i prvu pomoć. Što se društva tiče, prije kretanja u školu poznavala sam njih troje, ali sam se brzo sprijateljila i s ostatkom odjela«, navodi Anja.

Jedni drugima – podrška

Učenica **Nađa Perović** dolazi iz Subotice i ističe kako je kao mala voljela baviti se masažom i pomagati drugima te da je na osnovu toga odlučila postati fizioterapeutkinja. Nađa otkriva kako je prvo polugođe bilo u početku teško i kako je bilo potrebno vremena navići se na novu školu i društvo, ali da je ubrzo, kako kaže, sve išlo jako lijepo.

»Jako mi je drago što sam upisala Medicinsku školu, jer radimo dosta zanimljivih stvari. Uživam sa svojim društvom i jedni drugima smo velika podrška. Škola, smjer i odjel su definitivno opravdali sva moja očekivanja. Moji omiljeni predmeti su anatomija i kemija. Znala sam od ranije samo jednog druga s kojim sad idem i u odjel, ali svakako nam nije trebalo puno vremena da se svi upoznamo«, zaključuje Nađa.

Kristina Ivković Ivandekić

Veliko pokladno druženje

»Upravo zajedničkim snagama i usuglašenim djelovanjem možemo kreirati politike koje će biti usmjerene k nama, mladim Hrvatima koji živimo i radimo u Vojvodini«, kazao je Marin Piuković

Tradicionalna pokladna zabava koja okuplja mlade, subotičko *Prelo mladeži*, »oživljena« je nakon dvogodišnje korona stanke. Mladi su se, njih oko 170 iz skoro cijele Vojvodine, ponovno okupili na prelu 3. veljače u HKC-u *Bunjevačko kolo* u Subotici.

Poziv na aktivno sudjelovanje

Na početku večeri sudionike su pozdravili predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i ministar za ljudska i manjinska prava **Tomislav Žigmanov**, te u ime organizatora manifestacije – predsjednik Mladeži DSHV-a **Marin Piuković** i predsjednik UG-a *Hrvatski Majur* **Ninoslav Radak**.

Kako je istaknuto, bila je ovo prilika da mladi izgrađuju zajedništvo i druže se u duhu tradicije svojih predaka.

Istaknuvši kako je Mladež DSHV-a otvorena organizacija koje želi čuti mišljenja i zna uvažiti svačiji prijedlog, Marin Piuković je u svom govoru pozvao okupljene na aktivno sudjelovanje u kreiranju omladinskih politika Hrvata u Srbiji te implementaciju talenata u boljitak hrvatske zajednice.

»Zadovoljstvo nam je što smo se okupili u ovako velikom broju, čime pokazujemo naše zajedništvo. Upravo zajedničkim snagama i usuglašenim djelovanjem možemo kreirati politike koje će biti usmjerene k nama, mladim Hrvatima koji živimo i radimo u Vojvodini. Ukoliko želimo doprinositi daljem unaprjeđivanju položaja hrvatske nacionalne manjine u Srbiji, ključno je da se mi, mladi, aktiviramo i damo svoj doprinos«, poručio je Piuković.

Ninoslav Radak podsjetio je kako se *Prelo mladeži* organizira petnaestak godina unatrag.

»Zbog korone je bilo malo zatišja, ali smo se vratili na stare staze. Večeras nas ima oko 170, najviše iz Subotice i okolice, ali su tu i mladi iz Srijema, Novog Sada, Podunavlja, Banata. Tu su i gosti iz Hrvatske. Nadamo se da se politička situacija u našoj državi i odnosi dviju država popravljaju, vjerujemo da to što imamo ministra i narodnog zastupnika iz naših redova također tome doprinosi. Vjerujemo da idemo naprijed i da oni koji ranije nisu imali snage ili volje, što stariji što mladi, svi oni su sada korak bliže zajednici«, izjavio je Radak.

Dojmovi gostiju

Jedan od sudionika prela bio je i **Darko Mendan** iz srijemskog sela Sot, koji je ujedno i vijećnik u novom sazivu Hrvatskog nacionalnog vijeća. »Prelo u Subotici odlična je prilika za upoznavanje novih ljudi. Veliki broj mladih koje vidimo poticaj su nam i ohrabrenje za daljnji rad. I mi u Šidu i okolici njegujemo tradiciju pokladnih okupljanja. Kod nas se mladi najviše okupljaju oko udruge u Šidu i oko Crkve. S obzirom na probleme iz 90-ih, problema danas nema, ali postoji još neki strah kod Hrvata da se nacionalno izjašnjavaju. U HKD-u *Šid* nas je prije korone bilo više, a sad nas ima oko trideset«, navodi on.

I **Damir Katić** iz Petrovaradina ističe zadovoljstvo što su se mladi iz različitih mjesta u Vojvodini okupili na jednom mjestu. »Zahvalni smo organizacijama iz Subotice koje nas povezuju. Kod nas se mladi okupljaju oko Crkve i manifestacija, nema nas mnogo. Očekujemo da ćemo se više okupljati u obnovljenoj rodnoj kući, Spomen domu bana Jelačića. Dosta mladih studira u Novom Sadu.«, kaže Katić.

David Blazović došao je na prelo s malom skupinom mladih iz Banata. »Veoma sam ugodno iznenađen. Nisam se nadao da će se ovoliko mladih Hrvata ovdje okupiti. Volio bih da i drugi mladi Hrvati vide ovakav skup, da nas se naredne godine skupi još više, posebno nas iz Banata. Tamo nas je malo, strah oko nacionalnog izjašnjavanja i dalje postoji, kod starijih osoba je on manji, nadam se da će se i oni mlađi ohrabriti. Okupljamo se najviše oko Crkve«, kaže Blazović.

Prelu su nazočili i predstavnici Mladeži Hrvatske demokratske zajednice Osječko-baranjske županije.

»Čast nam je biti gostima ovakve manifestacije. Drago nam je da se mladi Hrvati u Vojvodini ovako okupljaju. Mi i dalje dajemo podršku Mladeži DSHV-a, vidimo da rade, da se ne boje 'zasukati rukave'. Želimo im da ustraju u tome«, kaže član Predsjedništva Mladeži HDZ-a OBŽ-a **Stipo Filakov**.

K. U.

Mogućnosti upisa i benefiti studiranja u Hrvatskoj

Sastanak s maturantima iz Srijema, koji su vodili predsjednica Odbora za obrazovanje u Hrvatskom nacionalnom vijeću **Margareta Uršal** i nastavnik izbornog predmeta Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture **Dario Španović**, održan je 19. siječnja u Hrvatskom domu u Srijemskoj Mitrovici. Budućim studentima su prezentirane mogućnosti upisa na sveučilišta, kao i olakšice i benefiti studiranja u Hrvatskoj.

»Sve upisne kvote se rješavaju u suradnji s HNV-om i Središnjim državnim uredom za Hrvate izvan Hrvatske. Kako bi se studenti prijavili, potrebno je popuniti prijavni obrazac, navesti sveučilište, fakultet i smjer koji žele upisati, dostaviti kratak životopis, presliku valjane putne isprave, uvjerenje o prebivalištu i izvadak iz matice rođenih, na kojem je upisana

»Sada je zadatak na nama da se potrudimo i pronađemo željeni smjer te započnemo s prikupljanjem dokumentacije. Bojim se da će to zahtijevati mnogo truda i napora, napose jer je veliki broj nas trenutno u završnici srednje škole kada je neophodno posvetiti vrijeme za učenje i satove u školi. Osim toga, osjećam nesigurnost i nelagodu kada pomislim da ću započeti samostalni život u drugoj državi... Nikada nisam živio van svog grada te će ovo za mene biti veliki izazov«, rekao je Kalapoš.

Ohrabrenje sadašnjih studenata

Studenti iz Srijema koji trenutačno pohađaju studije u Osijeku i Vukovaru pozivaju i ohrabruju maturante da pokušaju upisati željeni studij, jer je, kako

kažu, iskustvo koje mogu steći studiranjem u Hrvatskoj neprocijenjivo. Jedan od njih je **Luka Saboci**, student druge godine fizioterapije u Vukovaru.

»Na početku, kada sam otišao u Vukovar, sve je bilo neobično: novi ljudi, novi dom, novi grad, prvi put sam počeo živjeti sam bez roditelja. Međutim, sve te po-

teškoće u snalaženju trajale su jako kratko jer sam brzo upoznao nove ljude, prijatelje i kolege. Posebno mi se sviđa društvo u Vukovaru, jer međusobno jedni drugima stalno pomažemo. Smješten sam u studentskom domu *Leopold* u Vukovaru koji je vrlo moderan i dobro opremljen. Najbolje od svega je to što u njemu nikad nisam sam, uvijek je tu još netko i uvijek se na brzinu isplanira neko druženje ili sportske aktivnosti. Vukovar mi se baš svidio jer je pravi studentski grad koji je miran i lijepo uređen. Svakom bih preporučio da studira u ovom gradiću. Što se budućnosti tiče, ne razmišljam baš puno unaprijed, ali za sada mi je plan da završim preddiplomski studij pa ćemo za dalje vidjeti«, naveo je Saboci.

Podsjetimo, tri godine unatrag studenti iz Srijema upisuju fakultete u Hrvatskoj uz pomoć HNV-a i nastavnika Darija Španovića koji im pomaže u prikupljanju dokumentacije, prevođenju dokumenata i s administrativnim pitanjima.

Sara Žurovski

nacionalna pripadnost. Ako maturant to nema upisano ili ne želi upisati, onda mora podnijeti druge dokaze da je pripadnik hrvatskog naroda«, pojasnila je Uršal.

Maturanti zainteresirani

Tijekom sastanka roditelji i budući studenti imali su mogućnost postaviti pitanja, kako o daljnjem školovanju tako i o stipendijama, smještaju, ishrani, te o smjerovima koje žele upisati. Dogovorena je daljnja suradnja, najprije u vidu formiranja zajedničke online grupe u okviru koje će učenici dobijati sve potrebne informacije vezane za upis na fakultet. Prisutni maturanti su pokazali velik interes za studiranje u Hrvatskoj. Jedan od njih, učenik Ekonomske škole 9. maj **Mihajlo Kalapoš**, istakao je kako je sastanak bio od velikog značaja jer su čuli korisne i detaljne informacije koje su im neophodne da bi aplicirali na sveučilišta.

Fokusiran sam na disciplinu

Da, osim talenta, disciplina i fokus igraju glavnu ulogu kod uspjeha dokaz je osamnaestogodišnji **Marin Vukov** iz Novog Žednika. Marin pohađa odjel GFT 4/10 na hrvatskom nastavnom jeziku u Politehničkoj školi u Subotici i bavi se jednim zanimljivim sportom – dizanjem utega. Iako se ne bavi dugo ovim sportom već je postigao pozamašne rezultate. U nastavku intervjua nam otkriva na koji način je to realizirao i kako je to biti dizač utega prvog tima Kluba dizača tegova *Spartak* iz Subotice.

KUŽIŠ?! Kada si se počeo baviti dizanjem utega? Gdje si se prvi put susreo s tim sportom i za koga sada treniraš?

Dizanje utega treniram malo više od godinu dana. Trenirao sam nogomet i shvatio sam da tom sportu ne pripadam. Poslije toga želio sam ići u teretanu, ali ipak sam se odlučio za vježbanje na otvorenom (street workout) da bih nakon toga u svojoj srednjoj školi saznao da profesor tjelesnog drži treninge dizanja utega i želio sam pokušati. Otišao sam na prvi trening i svidjelo mi se. Trenirao sam veoma naporno i ubrzo nakon toga sam počeo trenirati i natjecati se za prvi tim Kluba dizača tegova *Spartak*.

KUŽIŠ?! Koliko često imaš treninge i gdje?

Treninge imam pet puta tjedno, ali u nekim situacijama ih imam i 11 puta tjedno.

KUŽIŠ?! Koje uspjehe i rezultate bi izdvojio kao najznačajnije do sada?

Izdvojio bih 3. mjesto na Međunarodnom natjecanju u Slovačkoj i 2. mjesto na Državnom natjecanju u Baču za juniore.

KUŽIŠ?! Koja je najveća težina tega koju si podigao?

Trzaj (od početnog položaja do podriva) 90 kilograma i izbačaj (nabačaj tega na grudi, izbačaj tega od grudi) 105 kilograma.

KUŽIŠ?! Kako uspijevaš uskladiti svoje školske obveze sa treninzima, natjecanjima...?

Lako usklađujem školske obveze i treninge zato što je škola prijedodne, a treninzi se održavaju poslijepodne, dok su natjecanja vikendom, najčešće subotom.

KUŽIŠ?! Tko ti je najveća podrška i što ti daje motivaciju za dalji trud?

Najveća podrška su mi roditelji, baka, djevojka i moj mlađi brat od strica koji također trenira dizanje utega. Ne oslanjam se na motivaciju jer je prolazna, više sam fokusiran na disciplinu.

KUŽIŠ?! Kakvi su ti planovi za budućnost?

Vidim se u dizanju utega i volio bih nastaviti se natjecati kako bih bio što bolji, pa možda i osvojiti neko veće natjecanje.

KUŽIŠ?! Kako voliš provoditi svoje slobodno vrijeme?

Slobodno vrijeme provodim s djevojkom ili vozeći motor.

KUŽIŠ?! I za kraj, koju poruku bi želio poslati mladima kako bi ih motivirao da njeguju, ali i istražuju svoje talente?

Probajte što više sportova, sigurno ćete se pronaći u jednom od njih i budite istrajni u onome što radite.

Katarina Ivanković Radaković

Zadržan izgled, promijenjeno značenje

Sama riječ »karneval« nastala je od talijanskih riječi »carne vale« što znači »zbogom meso«. Karneval je vezan uz poklade – razdoblje veselja i slavlja prije uskrasnog posta (korizme). Ovo razdoblje obilježeno je i danas jačom i težom hranom, zabavama i glazbom kako bismo se pripremili na korizmeni post i odricanje. Karnevalska tradicija seže duboko u srednji vijek i još ranija razdoblja povijesti.

Srednji vijek

Karnevali bi se održavali najčešće u posljednjih nekoliko dana poklada, nedjelju, ponedjeljak i utorak pred Čistu srijedu. Prema *enciklopedija.hr* »korijeni su običaja pretkršćanski i u prvom redu magijskoga, apotropejskoga značaja: prerusavanjem, oblačenjem odjeće s naopake strane, zaglušnom bukom, sipanjem pepela i sl. trebalo je otjerati zimu, demone i zle sile te odbiti njihovo djelovanje od ljudi, stoke, domova i usjeva.«

U srednjem vijeku karnevali su imali veliki društveni značaj, jer je tih dana sve bilo dozvoljeno. Svijet je tih dana bio okrenut »naopačke«. Ovih nekoliko dana bili su prigoda za promjenu društvenoga poretka, prema **Držićevoj** »tko bi gori, eto je doli«. Niži slojevi društva tada su koristili prigodu za smijanje i izrugivanje onima koji su u društvenoj hijerarhiji iznad njih. Sluge su se oblačile u odjeću kojom bi oponašali svoje gospodare, muškarci u žensku odjeću itd. Bilo je također važno proizvoditi buku različitim oruđem, kako bi se, prema drevnim vjerovanjima, otjerali zli duhovi i zima, a prizvali proljeće i plodnost.

Danas mjesto zabave i veselja

Karneval je danas promijenio svoje društveno značenje, ali je zadržao dio svoje suštine i izgled. U prošlosti je karneval doista bio razdoblje kada se maskom, pokretom i plesom mogla uputiti društvena kritika. Danas karnevali predstavljaju mjesta zabave i veselja, ali i dalje ih ljudi posjećuju u želji za opuštanjem i »tjeranjem briga«, umjesto nekadašnjih zlih duhova i sl.

Danas se karnevali organiziraju u velikom broju europskih gradova i sela, kao i u Latinskoj Americi. Karnevali različito izgledaju i nose drugačija imena u različitim mjestima, a mnogi od njih imaju i svoje za-

štitne znakove po kojima su prepoznatljivi. Sigurno najpoznatiji karnevali danas se održavaju u Veneciji i u Rio de Janeiru (Brazil), dok je najpoznatiji tip maske venecijanska maska. Potreba za prerusavanjem, maskiranjem stara je vjerojatno koliko i čovječanstvo, jer su ljudi oduvijek željeli makar na jedan dan biti netko drugi.

Karnevali u našem kraju

U pokladnom razdoblju u našem kraju, u cijeloj Vojvodini, brojne hrvatske udruge organiziraju prela, pokladne balove, maškare i druge zabave. Ove zabave nisu izgubile svoj pravi karakter ni danas: oni su prigoda za opuštanje i druženje, ali i za nje-

govanje različitih tradicija. U subotičkome kraju najpoznatija pokladna manifestacija svakako je *Veliko prelo*, koje je i najposjećenije. Slijede ga brojne mjesne pokladne zabave i prela, ali i *Gupčev bal* u Tavan kutu, *Šokačka večer* u Vajskoj, *Marinbal* u Lemešu, *Petrovaradinski karneval*, *Golubinačke maškare*, *Prelo sićanja* i *Prelo mladeži* u Subotici i mnoge druge zabavne pokladne manifestacije.

Nadam se da ste se tijekom proteklih poklada uspjeli prepustiti pokladnom duhu i zaodjenuti u kakvo karnevalsko ruho. To su jedinstvene prigode i za druženje, za upoznavanje s tradicijom, ali i za jedan neobični susret sa sobom u nekom drugačijem svjetlu. Suvremeni čovjek u trci s vremenom često zaboravlja smijati se i zabaviti, a katkad ga je potrebno podsjetiti. Dozvolite sebi smijeh, on je dobar za druge koliko i za vas.

Klara Dulić Ševčić

Kada naš osjećaj da smo OK ovisi o drugima

Zamislite da ste čuli neku dobru vijest i radujete se. Nakon što ste ju podijelili, vaš partner, roditelj ili prijateljica na neki način to umanjuje. Možda kaže nešto omalovažavajuće ili oko toga kreće praviti problem, npr.: »Ma neće od toga ništa biti, to su gluposti!« ili »Pa kako sad tako odjednom?«, »Pa kako ti to misliš?!« i sl. Odjednom vaše raspoloženje splasne i počnete se osjećati loše. Možda se javi i ljutnja na tu osobu jer vam je, kako vjerujete, pokvarila radost.

Mnogi od nas su se barem jednom našli u sličnoj situaciji, no, veliki broj ljudi osjeća na svakodnevnoj razini da njihov doživljaj sebe – ovisi o drugima. Upravo to je glavno obilježje »dependency«.

»Dependency«

»Dependency« – ovisnost (nemamo bolju riječ u prijevodu), kao obilježje ličnosti, karakterizira to da nema čvrstog i stabilnog osjećaja »OKnessa« nego taj osjećaj ovisi o drugima.

Da bi regulirala tu dinamiku unutar sebe (i da bih se osjećala OK), »dependent« osoba je usmjerena na druge – želi biti korisna, da ju drugi trebaju. Jer ako ju trebaju onda je, vjeruje, OK i bit će prihvaćena. Cijela ova dinamika je na nesvjesnoj razini i nije nešto što osoba namjerno radi. Ta dinamika nastaje u ranom djetinjstvu i kroz tu dinamiku se, nažalost, sve više guši »autentični self« i gradi »false self« koji se prilagođava drugima.

»Dependency« se može manifestirati na puno načina: od poremećaja ličnosti kada je »dependent« osoba submisivna, ima separacijske strahove (npr. ne može ostati sama ili odlazak djeteta u vrtić za nju predstavlja veliku dramu), teško donosi odluke, izbjegava konflikte, ne inicira, traži podršku od drugih, često se osjeća bespomoćno i neadekvatno itd. U širem smislu, »dependency« kao obilježje ličnosti je kada osoba funkcionira samostalno ali na emocionalnoj razini nema stabilan osjećaj da je OK i često ju muči što druga osoba misli ili kako se druga osoba osjeća, brine da se druga osoba nije naljutila, teško podnosi neizvjesnost, često osjeti sram, ima strah od autoriteta itd.

Zašto je »dependency« problem?

Za početak, simptomi mogu biti teški: anksioznost, poremećaji prehrane, depresija, napadi pa-

nike, somatske tegobe itd. Kvaliteta života može biti nezadovoljavajuća, npr.: nemogućnost odvajanja od roditelja i život s roditeljima čak i u odrasloj dobi, ostajanje u toksičnim ili nasilnim odnosima, nezauzimanje za sebe, odustajanje od sebe i mirenje sa sudbinom itd. Zatim, nedostatak autentične bliskosti. U pokušaju da dobiju bliskost povezivat će se kroz »dependency« (jer to je ono što su naučili od malena), a gdje je »dependency« tu nema autentične bliskosti.

Ključni zadatak odrastanja je postići autonomiju i očuvati kapacitet za bliskost. Kada je u pitanju »dependency«, u razvojnoj fazi autonomija je narušena a time je narušen i kapacitet za bliskost.

Što možete učiniti za sebe?

Prvi koraci mogu biti da osvijestite neke od svojih ponašanja, razmišljanja i osjećaja. Ovo su neke od stvari na koje možete obratiti pozornost: **emocije** (sram i neugoda; krivnja i/ili odgovornost za to kako se netko osjeća; teško vam je pokazati ljutnju sve dok vam ne prekupi; osjećate se dobro ako ste nekomu potrebni), **ponašanja** (često činite stvari da ugodite drugima (iako ste u tim trenucima možda umorni ili želite nešto drugo); drugi vam se često obraćaju i jadaju vam se; često slušate tuđe probleme, čak i kada vam nije do toga); **razmišljanja** (često se brinete što će netko misliti o vama, hoće li se uvrijediti ili naljutiti i sl.; često razmišljate: »možda sam trebala«; »da sam barem«; »nisam trebala«; »što će sad on misliti jer sam rekla »ne««; »a da ipak nazovem pa da kažem da mogu« itd.)

Možda će vas zapažanja iznenaditi a možda ste velikog dijela već svjesni. Čak i kada nam nije ugodno ili lako ono što zapazimo kod sebe – to je prvi korak u promjeni.

Marina Balažev, specijalizantica transakcijske analize, smjer psihoterapija

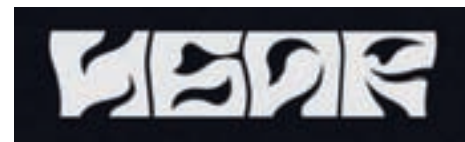

Meri Andraković

(Ne tako) tiha voda brijeg roni

14

Zadovoljstvo nam je u ovom broju ugostiti jedan novi i veoma zanimljiv bend – ИБАР! Ova beogradska petorka »žari i pali« ozbiljan prog rock sa snažnim etno utjecajima, a njihova kvaliteta potvrđena je i na Beogradskom autorskom rock festivalu, gdje su osvojili drugo mjesto. Nema sumnje da je uzbudljivo vrijeme pred ovim mladim ljudima koji su za *Kužiš?!* otkrili par stvari o svojim počecima, inspiracijama i budućim planovima. A dok čekamo da se ИБАР pojavi i u našim krajevima, njihovu glazbu i snimke s nastupa možete pronaći na YouTube kanalu benda, a možete ih pratiti i na Instagramu i Facebooku [ibar.orkestar](https://www.facebook.com/ibar.orkestar).

KUŽIŠ?!: Tko je sve u bendu i kako se rodio ИБАР?

ИБАР čine **Andrijana Manojlović Endi** na klavijaturi i vokalu, **Gavrilo Mrđa Gaša** na gitari i vokalu, **Igor Mitić Mitke** na gitari, **Luka Arežina** na bas gitari, **Stefan Pejatović Peja** na bubnjevima. Šesti član iz senke je **Dušan Filimonović** koji namješta ton na svirkama, a i producira naš album prvijenac *Prevrnu se vedro nebo*. Tu je i Endina sestra **Ivana**, koja pjeva na naslovnoj pjesmi albuma. ИБАР se rodio u zgradi BIGZ-a u Beogradu početkom 2021. godine. Od tada radimo na autorskom materijalu skoro isključivo. Koketiramo s idejom da napravimo i neku obradu, u našem stilu. Mnogo je lakše kada je pjesma već napisana, pola posla je već gotovo!

KUŽIŠ?!: Kako biste opisali glazbu ИБРА? Moj dojam nakon slušanja *Kristala* i *Stihije* je da bi tako zvučali King Gizzard kad bi ih vodio Vlatko Stefanovski. Otprilike.

Alal vera, taj opis veoma dobro pogađa suštinu benda ИБАР! Instrumentalni progresiv etno post rock, to je najširi opis. Jednostavnije i manje (ali još uvijek poprilično) pretenciozno rečeno, progresivni rok je naš žanr. Kompliciran (neparan) ritam, jednostavna harmonska progresija i melodija koju bi mogla otpjevati tribina navijača – to je, u načelu, formula koju koristimo. Je l' znaš kad na Winampu ili drugom softveru pišeš ID3 tagove koji sadrže naziv izvođača, numere, albuma, godinu izdanja, i tako dalje? Tu se ima odabrati žanr, pa od više desetaka izbora stoji i žanr Primus. Jednostavno, imaju svoj žanr. E, to nam je cilj – da nam žanr bude ИБАР.

KUŽIŠ?!: Koji izvođači ili albumi su utjecali na vaš bend?

Trudimo se da pozajmljujemo (krademo) od što šireg asortimana izvođača. Ako je netko slušao Rush, pa prepoznaje njihov utjecaj u nekom riffu, mala je vjerojatnoća da će prepoznati i utjecaj **Zvonka Bogdana** u melodiji. Što se tiče albuma, slušatelja možemo uputiti na *Moving Pictures* od gorenavedenog benda Rush, kao i *Polygondwanaland* od gorespomenutog King Gizzard and the Lizard Wizard.

KUŽIŠ?!: Nedavno ste osvojili drugo mjesto na Beogradskom autorskom rok festivalu. Kakvi su vam dojmovi s festivala i što je sljedeće u planu?

Dojmovi su odlični, organizatori su profesionalni, poduzetni i gaje iskren entuzijazam prema rock glazbi i neafirmiranim izvođačima. Jako nam je drago što smo dobili to priznanje, jer smo ipak stilski odudarali od ostatka bendova koji su se natjecali. Srce nam je puno što je naša glazba prepoznata kao kvalitetna i veoma smo zahvalni žiriju. Naš album prvijenac *Prevrnu se vedro nebo* je u fazi postprodukcije i sada se pokreću kodači – izdavači, nastupi, spotovi, društvene mreže, merch... ima tu puno posla, tko je dokon.

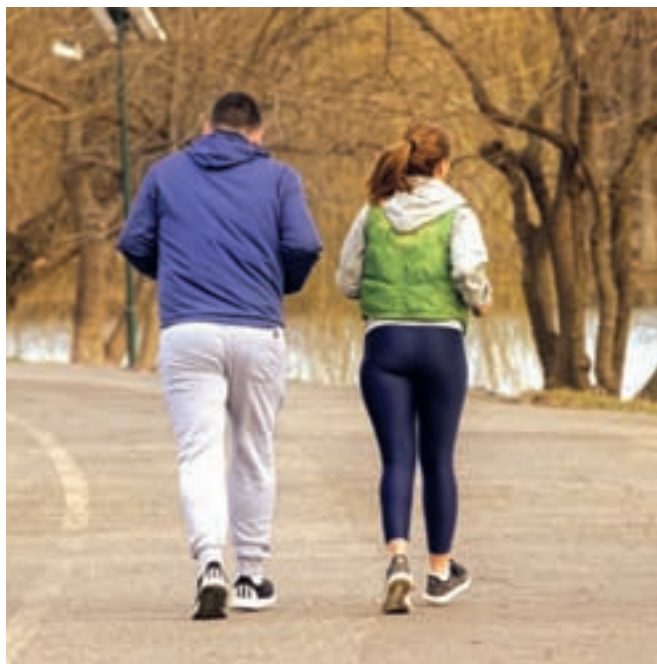
KUŽIŠ?!: Kada i gdje vas možemo čuti uživo?

U planu su nam još dvije svirke u Beogradu u veljači i početkom ožujka. Na proljeće planiramo promotivnu turneju po Srbiji za album. Prvo ćemo sići južno od Save i Dunava, ali ćemo sigurno posjetiti i salaše na sjeveru Bačke prije ljeta, pa vam javljamo kad i gdje! Do tada, pozivamo vas sve da zapratite naše društvene mreže. Pored najava za koncerte, kačičić ćemo i razne glazbene smicalice, pošalice, skečeve, kao i edukativni materijal.

Ivan Benčik

Pokreni se – važno je

Tjeljesna aktivnost ključni je aspekt zdravog načina života za pojedince svih dobi, ali je posebno važna za mlade-odrasle osobe (od 18 do 24 godina). Razdoblje između adolescencije i odrasle dobi može biti izazovno, a bavljenje tjelesnom aktivnošću može imati pozitivan učinak na fizičko i mentalno blagostanje. Redovitom tjelovježbom smanjuje se rizik od razvoja kroničnih bolesti poput bolesti srca, dijabetesa tipa 2 i nekih vrsta raka.

Pokazalo se da tjelovježba smanjuje simptome tjeskobe i depresije te poboljšava raspoloženje i opću dobrobit. To je zato što tjelesna aktivnost oslobađa endorfine, prirodne kemikalije u tijelu koje podižu raspoloženje. Osim toga, sudjelovanje u tjelesnoj aktivnosti može pomoći u smanjenju stresa i potaknuti opuštanje. Bavljenje sportom može pružiti prilike za društvenu interakciju i izgradnju odnosa s drugima. To može biti posebno korisno za pojedince koji se bore s društvenim interakcijama, budući da pruža zajedničko tlo i osjećaj pripadnosti. Sudjelovanje u tjelesnoj aktivnosti također može pružiti osjećaj postignuća i povećati samopoštovanja, što je važno za mlade-odrasle osobe dok se nose s izazovima ove faze života.

Što liječnici preporučuju?

Liječnici odraslim osobama (u dobi od 18 do 64 godine) preporučuju najmanje 150 minuta aerobne tjelesne aktivnosti umjerenog intenziteta ili 75 minuta aerobne tjelesne aktivnosti jakog intenziteta tjedno. Ipak, prema istraživanjima samo 20% mladih-odraslih osoba zadovoljava preporučene razine tjelesne aktivnosti.

Postoji mnogo razloga zašto je manjak fizičke aktivnosti štetan. Tjelesna neaktivnost može dovesti do debljanja i pretilosti, što povećava rizik od kroničnih bolesti i smanjuje opće zdravlje, a nedostatak tjelovježbe može dovesti do smanjene izdržljivosti i većeg rizika od srčanih bolesti. Vježbanje pomaže u jačanju imunološkog sustava, a nedostatak tjelesne aktivnosti može oslabiti isti i time povećati rizik od bolesti i infekcija.

Aktivnosti u kojima lako možete sudjelovati

Redovita tjelesna aktivnost može poboljšati ukupnu kvalitetu života, a nedostatak tjelovježbe može imati suprotan učinak, što dovodi do smanjenog fizičkog i mentalnog blagostanja. Zato u nastavku izdvajamo neke od aktivnosti u kojima lako možete sudjelovati:

Trčanje: Jednostavan, praktičan i jeftin način da ostanete aktivni. Pomaže u poboljšanju kardiovaskularnog zdravlja i može se provoditi bilo gdje i bilo kada.

Planinarenje i hiking: Planinarenje je izvrstan način da izađete u prirodu i malo vježbate. Pruža priliku za fizički i mentalni izazov i uživanje u prirodi. Pješčenje i penjanje po stijenama (hiking) može poboljšati snagu, izdržljivost i ravnotežu. To je odličan način za izgradnju samopouzdanja i vještina rješavanja problema.

Plivanje: Plivanje je oblik tjelovježbe s malim učinkom koji omogućuje vježbanje cijelog tijela. Posebno je koristan za osobe s bolovima u zglobovima ili drugim fizičkim ograničenjima.

Ples: Ples je zabavan i energičan oblik tjelovježbe koji može poboljšati koordinaciju i zdravlje kardiovaskularnog sustava, odličan način za oslobađanje od stresa i podizanje raspoloženja.

Biciklizam: vožnja bicikla je izvrstan način za poboljšanje kardiovaskularnog zdravlja i malo tjelovježbe. To se može učiniti za prijevoz, u slobodno vrijeme ili u organiziranim događajima kao što su dobrotvorne vožnje.

Od neizmjernog značaja je da mlade-odrasle osobe daju prednost tjelesnoj aktivnosti u svakodnevnom životu. To može uključivati bavljenje sportom, sudjelovanje u satovima fitnessa ili jednostavno šetnjom ili trčanjem u slobodno vrijeme. Stavljanjem tjelesne aktivnosti u prioritet, mlade-odrasle osobe mogu poboljšati svoje cjelokupno zdravlje i dobrobit.

Andrea I. Darabašić

AHEEEII
OVO JE TVOJ
KRAJ BLIJEDOLIKI.

BANG!

AAAH!!

MOJE OČI!
NEEEEEEEEEEE!
NE VIDIM!
MOJE OČI!

TWIIING!!!

All rights reserved by Kristijan C. Sekulic@ 2022

BIO JE TO IZNENADNI I NEOČEKIVANI OBRT SUKOBA.

**HEEY!
BRAD!**
ŠTO JE?!

??!

MAJKO
MILA, GAD ME JE
USPIO DOKAČITI.
UHHMM!

Svećenik, povjesničar, društveni radnik, političar

18

Svećenik, povjesničar, društveni radnik, političar **Ivan Evetović** spada u najznačajnije prvake bačkih Hrvata na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće. Njegov ukupan društveno-politički i znanstveni doprinos, međutim, nije naročito valoriziran, ali je neupitan. Njemu pada u zaslugu rasvjetljavanje brojnih pojedinosti u vezi s nastankom franjevačkog samostana u Baču i podrijetlom njegove pastve – šokačkih Hrvata. Također, on je sastavio prvu biografiju svojega tutora i zaštitnika **Ivana Antunovića** – *Životopis Biskupa Ivana Antunovića, kalačkog velikog prepošta* – koja predstavlja prvoklasan izvor za slojevitije proučavanje lika i djela ovog velikana bačkih Hrvata. Biografija je objavljena u izdanju Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (1899.). Evetović naravno nije bio prvi Hrvat iz Bačke koji je svoje uratke dao tiskati u Hrvatskoj. Prije njega su to učinili **Ivan Ambrozović**, Ivan Antunović i drugi. Međutim, Evetović je prvi predstavnik te zajednice koji je ušao u vode hrvatske kritičke historiografije.

Podrijetlo

Rođen je 1859. u Aljmašu u siromašnoj i mnogočlanoj obitelji **Danijela** (Dane) **Evetovića** i Imerke, kćer-

ke **Antuna Antunovića** i **Barbare Petrić** i sestre Ivana Antunovića, preporoditelja bačkih Hrvata. Od njegove braće se izdvajaju po značenju: **Franjo**, poznatiji kao **Ante Miroljub Evetović** (1862. – 1921.) i **Dominik Melkior**, otac **Matije** (1894. – 1972.), subotičkog političara i povjesničara. Rodbinska povezanost sa najznačajnijom ličnošću Kalačke nadbiskupije predodredila je Evetovićev svećenički poziv. Pod tutorstvom svog ujaka **Ive Evetovića** rastao je u duhu i znanosti.

Školovanje

Pučku (osnovnu) školu je završio u rodnom mjestu, a gimnaziju u Kalači, gdje je živio u rezidenciji svog ujaka, naslovnog biskupa i kanonika. Zaređen je za svećenika 26. lipnja 1885. godine. Svoju prvu misu je održao u Aljmašu 12. srpnja 1885. Kapelanovao je u Bikiću, Kačmaru, Bajmaku i Baji. U Baji je zbog svog odličnog poznavanja javnih poslova ušao u gradsku općinu početkom 1894. Ondje se proslavio i po svojim pridikama na bajskim vodicama.

Također je objavio knjigu *Képek Baja város múltjából (Slike grada Baje iz prošlosti)*. Godine 1902. je premješten u Bač za administratora i već iste godine postavljen za župnika.

Ugarski sabor

Njegov dolazak u Bač, povijesnu stolicu kalačkih nadbiskupa, bio je veliki dobitak za šokačke Hrvate, koji su do tada bili praktički u sjeni Mađara i Nijemaca. Nakon toga, njihovo zanimanje za javna i kulturna pitanja postaju sve više dio njihovih promišljanja i aktivnosti. Evetović je brzo postao omiljen u narodu. Zahvaljujući tomu, izabran je za narodnog zastupnika na izborima za ugarski Sabor 1912. (na listi Kršćanske socijal-demokratske stranke).

U Pešti je odgovorno i znalački zastupao zajedničke interese žitelja Bača i njegove okolice: smanjenje trošarine, pomoć općini Bukin pri odvodnjavanju rijeke Mostonge itd. Još jednom mu je poznavanje javnih poslova donijelo novu nadležnost. Imenovan je naime za upravitelja nadbiskupskih dobara u Baču 1914. godine.

Izazovi katoličke crkve

Raspad Ugarske Evetović nije dočekao s oduševljenjem. Bio je naprotiv pun briga i sumnji. Znao je da budućnost donosi neizvjesnost i velika iskušenja. Ipak, sudjelovao je u javnim poslovima, istina, ne s velikim oduševljenjem i entuzijazmom, ali s onom dozom odgovornosti koja se očekuje od svećenika

Katoličke crkve. Okolnost da je Vatikan priznao Kraljevinu SHS donekle ga je umirivala. Međutim, kao trezven čovjek s iskustvom obavljanja povjerljivih poslova vrlo rano je shvatio što zapravo donose nove vlasti njegovoj crkvi. Izazovi, koji su uslijedili, mogli su se po težini mjeriti s onim, koju je katoličko svećenstvo imalo pod Osmanlijama. Naime, niz župa je ostajao ne samo bez svojih zemljišnih posjeda, nego čak i prostorija i drugih elementarnih sredstava potrebnih za normalan vjerski život. Upravo iz tih razloga Evetović se uključio u politički život.

Narodna skupština u Beogradu

Ivan Evetović biran je dva puta u Narodnu skupštinu u Beogradu na listi Bunjevačko-šokačke stranke u somborskom izbornom okrugu, koji je uključivao i Bač (1920. i 1923.). U Beogradu je zastupao ne samo interese svojih sunarodnjaka nego i Mađara i Nijemaca, dakle svih katolika Bačke. Nažalost, umro je u jeku borbe za pravice crkve i njene pastve, 10. kolovoza 1923. godine. Na 10. obljetnicu njegove smrti, mještani su postavili spomen-ploču na bački župni dom, a danas se njegov nadgrobni spomenik čuva u župnom domu.

Vladimir Nimčević

Nagradni natječaj za subotičke osnovce

»Knjižnica mog grada – moja knjižnica«

Likovni natječaj Gradske knjižnice Subotice »Knjižnica mog grada – moja knjižnica«, raspisan povodom 70. godišnjice od useljenja u sadašnju zgradu, u nekadašnju *Nacionalnu kasinu*, poziva učenike osnovnih škola da pošalju likovne radove koji prikazuju zgradu Knjižnice i njezina obilježja. Spomenuta likovna ostvarenja mogu prikazivati i prve dojmove prilikom posjeta Knjižnici ili doživljaj prilikom čitanja prve ili omiljene knjige.

Iz Gradske knjižnice navode kako se na natječaju očekuju likovna djela na papiru u slobodnoj tehnici, bilo da su u boji ili crno-bijela, u A4 formatu te kako se na pozadini likovnog rada mora navesti ime i prezime autora, škola, odjel, kontakt adresa (telefon ili e-mail) i naziv djela. Podrazumijeva se da sudionik može konkurirati isključivo svojim originalnim radom, dok je jedan od uvjeta i da rad bude izrađen u odgovarajućem formatu.

Natječaj je namijenjen osnovnoškolcima, od prvog do četvrtog i od petog do osmog razreda, a djeca radove mogu predati tijekom radnog vremena Knjižnice do četvrtka, 6. travnja, na Dječjem odjelu Knjižnice ili poštom na adresu: Gradska biblioteka Subotica, Cara Dušana 2, 24000 Subotica.

Rezultati će biti proglašeni 13. travnja, a svečana dodjela je 25. travnja ove godine. Najbolja likovna ostvarenja bit će objavljena u elektroničkom jubilarnom katalogu Gradske knjižnice Subotica povodom serijala obilježavanja 70. godišnjeg jubileja, dok će autori najbolje odabranih radova na poklon dobiti knjige.

K. U. / Foto: FB Gradska biblioteka Subotica

Command & Conquer: Red Alert 3

U današnjem broju vam donosim nešto specijalno. Riječ je o igrici koja se zove *Red Alert 3*. Možda ste čuli za nju od nekog starijeg brata, susjeda ili čak roditelja (da, toliko je stara, uskoro puni 15 godina).

Command & Conquer: Red Alert 3 je strateška video igra u stvarnom vremenu koju je razvio EA Los Angeles, a objavio Electronic Arts. Igra je nastavak *Red Alert* igara unutar serije *Command & Conquer*. Kao i prethodne edicije u serijalu *Red Alert*, igra je smještena u alternativnu stvarnost iz Drugog svjetskog rata u kojoj se zapadni saveznici bore protiv Sovjetskog Saveza. U *Red Alert 3* sovjetsko vodstvo, suočeno s porazom, vraća se u prošlost kako bi ubilo **Alberta Einsteina** i spriječilo njegovu pomoć saveznicima, utirući put sovjetskoj dominaciji u sadašnjosti. Međutim, kao nenamjerna posljedica, stvorena je treća svjetska sila, Carstvo izlazećeg sunca, i sve tri strane su zaratile.

Tri frakcije se mogu igrati, a igranje uključuje izgradnju zgrada i tvornica, prikupljanje resursa i obuku vojske da porazi druge igrače. Svaka frakcija ima potpuno kooperativnu kampanju, koja se može igrati ili s umjetnom inteligencijom ili s drugim igračem na mreži. Igra isprepliće strateške misije s video snimkama u punom pokretu s glumačkom postavom u kojoj glume **J. K. Simmons**, **Tim Curry** i **George Takei** kao vođe triju frakcija.

Prednosti i slabosti

Igra je dobila uglavnom pozitivne kritike, a recenzenti su kao prednosti navodili komponente za suradnju i više igrača, zajedno s poboljšanom ulogom pomorske borbe u usporedbi s drugim

strateškim igrama u stvarnom vremenu. Često navedene slabosti uključivale su aspekte kao što su pronalaženje putanje jedinice i nestabilan mrežni kod.

Red Alert 3 zadržava temeljnu mehaniku strategije u stvarnom vremenu serijala *Command & Conquer*. Strukture tvore plitko, ali široko tehnološko stablo s raznim jedinicama i nedostižnim superoružjima. Vrste oružja specijalizirane su do te mjere da strijelac može izdržati izravne pogotke protutenkovskog topa. Glavna poboljšanja *Red Alert 3* su dodavanje Carstva izlazećeg sunca frakcijama podserije, kooperativna kampanja i prošireno pomorsko ratovanje.

Remasterizirana verzija s poboljšanom grafikom

Kampanja za jednog igrača potpuno je kooperativna. Svaka se misija igra zajedno sa saveznikom. Mogu se igrati online, s drugim igračem. Offline je jedan od nekoliko likova kojima upravlja računalo. Timovi dijele prihode i općenito počinju s istim snagama. Kompjuterizirani likovi mogu dobiti jednostavne naredbe, poput naredbe da zauzmu određeni položaj ili da napadnu određenu metu. Kampanja ima devet misija za svaku stranu. Zaplet obje strane se međusobno isključuje. Igra ima online multiplayer, izvorno preko GameSpy servera. Zbog gašenja GameSpya, izvorne online usluge *Red Alert 3* više nisu dostupne. Zasebno online rješenje, koje nudi Revora, zove se C&C Online.

Razlog zašto vam predstavljam ovu igricu je taj što postoji remasterizirana verzija ove igrice s poboljšanom grafikom prilagođenoj današnjim standardima. Ako želite nešto potpuno drugačije, *Red Alert* je igrica za vas!

Ivan Ušumović
Foto: www.ea.com

REDness

Kako se već uveliko približavamo proljetnom dobu, svima nam se čini da se zima baš odužila te ćemo se, vjerujem, svi složiti da je došlo vrijeme za razmišljanje o proljetnim trendovima i modi koja će obilježiti naredni period. Prateći modne događaje u proteklom periodu izdavam »CRVENI« moment koji ukazuje na to da će u narednim mjesecima vladati crvena boja – boja ljubavi.

Boja snage, odvažnosti, primijećenosti

Navikli smo na to da proljeće obilježavaju blage, pastelne boje koje same po sebi inspiriraju na cvijeće u proljeće i slažu se i stapaju jedna s drugom. Izgleda da ove godine to neće biti tako nego ćemo igrati na kartu vatrenosti.

Crvena boja je boja snage, pobjede, odvažnosti, primijećenosti. Možda je upravo iz tog razloga crvena boja među omiljenima kod poznatih ličnosti, jer s njom nitko ne može proći neopaženo. Ove godine smo već mogli vidjeti poznate ličnosti poput **Rihanne** i **Doje Cat** koje su dominirale u svojim crvenim outfitima i na taj način privukle mnogo pažnje, čak više nego inače. Vjerojatno je za neki postotak primijećenosti upravo »kriva« crvena boja outfita.

Budući da trendove u modi uglavnom diktiraju svjetski poznate ličnosti, tako se to odražava i na nas. Svjesno ili podsvjesno »kopiramo« trendove tako što ih prilagođavamo našem senzibilitetu i prilikama, te sam sigurna u to da ćemo ove godine nailaziti na više crvenih komada odjeće i aksesoara.

Detalji i kombinacija boja

Ukoliko želite ispratiti trend a crvena boja nije među vašim omiljenim bojama ili se ne osjećate sigurno noseći je, dovoljno je da svoje outfite upotpunite crvenim detaljima. To može biti neki dio nakita (naušnice, prsten s crvenim kamenom), torba, maska za telefon, a svakako je na popisu crvenih dodataka i crveni ruž.

A ako vam se baš dopada crvena boja i snaga koju ona ima, uživajte i igrajte se njome. Kombinirajte je na sve moguće načine, ali pažljivo. Budite pažljivi sa standardnim kombiniranjem crveno-crne boje koja je u teoriji sasvim u redu, ali u praksi miješanja ona zna izgledati grubo i napadno. Bolje izgledaju kombinacije outfita u crnoj boji uz jedan ili dva crvena detalja (npr: torba i naušnice ili cipele i prsten). Ukoliko su vam svi dodaci crveni, prestaje djelovati prefinjeno i postaje usiljeno. Isti slučaj je i s crveno-bijelom kombinacijom.

Crvena se dobro kombinira i uz srebrni i uz zlatni nakit. Sa srebrnim nakitom daje hladnu notu dok sa zlatnim pruža topliji izgled. Izbor je na vama.

Milijana Nimčević

Predstava za tinejdžere

Tinejdžerska predstava pod nazivom *Moja mama kaže*, u izvedbi glumačkog i plesnog ansambla Škole plesa i scenskih umjetnosti *Foxy*, će biti održana sutra (subota, 25. veljače) u 19 sati u Gimnaziji *Laza Kostić* u Novom Sadu.

»Jeste li ikada razmišljali koliko je današnjim tinejdžerima teško u životu? Škola, oblačenje, druženje, internet... na sve prosto MORA imati komentar. Ko? Pa mama!«, ističe se u najavi predstave koja prikazuje kroz kakve sve probleme prolaze tinejdžeri i kako ih nastoje rješavati.

Cijena karte iznosi 600 dinara, a rezervacija ili dodatne informacije moguće su putem poziva ili poruke na sljedeći broj telefona: 063/723-6864.

Sajam knjiga i obrazovanja u Novom Sadu

Novosadski sajam knjiga će i ove godine biti održan u ožujku, i to od 7. do 13. na Novosadskom sajmu koji ove godine obilježava stoljeće postojanja. Ova manifestacija okupit će brojne izlagače, nakladnike iz Srbije i regije. Osim bogate ponude izdanja, posjetitelje Sajma očekuju *Dani Laze Kostića* s istoimenom nagradom, premijerna izdanja, brojne promocije, atraktivni programi, poklon-igra za posjetitelje, izložbe i naravno popusti. Među ostalim, na Sajmu će sudjelovati i nakladnici iz manjinskih zajednica, pa tako i NIU *Hrvatska riječ* i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, koji će svoja najnovija izdanja predstaviti u ponedjeljak, 13. ožujka, od 15 sati na glavnoj bini.

Od 7. do 13. ožujka na Novosadskom sajmu bit će održana i 27. međunarodna izložba umjetnosti *Art Expo*, kao i 18. međunarodni sajam obrazovanja *Putokazi* koji će 9. i 10. ožujka promovirati profile obrazovnih institucija u zemlji i inozemstvu. Sajam obrazovanja prije je svega namijenjen učenicima završnih razreda osnovnih i srednjih škola. Okuplja

institucije koje predstavljaju više od 500 obrazovnih profila, odnosno daje sveobuhvatnu ponudu srednjeg, višeg i visokog školstva u Srbiji, upotpunjenu ponudom srednjih škola i fakulteta u inozemstvu.

Radno vrijeme sajma je od 10 do 20 sati, a ulaz se ne naplaćuje.

Vojko V u Novom Sadu

Nastup popularnog hrvatskog repera **Vojka V** bit će održan 11. ožujka u Kulturnom centru *Hala 2* u Novom Sadu. Kako organizatori navode, ovaj splitski

mužičar i producent od 2018. njeguje uspješnu solo karijeru, što je, kako ističu, potvrđeno i na nekoliko nastupa u Srbiji, počev od koncerta u beogradskom *Subbeernom centru* krajem te godine. Tom prilikom Vojko V je promovirao debitantski solo album *Vojko* sa singlovima *Ne može*, *Zovi čovika*, *Pasta Italiana* i *Kako to*, koji su dostigli višemilijunske preglede na YouTubeu. Prvim samostalnim izdanjem Vojko V je 2019. osvojio tri prestižne glazbene nagrade *Porin* u Hrvatskoj.

Ulaznice za novosadski koncert, po cijeni od 1.190 dinara, zainteresirani mogu nabaviti na *Gigstix* prodajnim mjestima.

Festival svjetla u Zagrebu

Nezaboravno iskustvo kreativnosti svjetlosnih instalacija diljem Zagreba ponovit će se ove godine povodom *Festivala svjetla* u periodu od 15. do 19. ožujka. Zagreb će zablistati u najšarmantnijem ruhu, a *Festival svjetla* svakako je događaj koji najavljuje turističku sezonu i zove na uživanje na otvorenom u proljetnim večerima u inovativnoj umjetnosti i čaroliji svjetla. Ovaj je Festival još jedan razlog za posjet Zagrebu, a određene turističke organizacije poput »Explore Novi Sad« organiziraju jednodnevne posjete. Za više informacija posjetite njihov istoimeni Instagram profil.

PREPORUKA

čuvarkuća

Iza imena »čuvarkuća« krije se **Hrvoje Dešić**, frontmen osječkog Harvo Jaya, grupe koja je nekada proizvodila sjajan »dream noise«. Nakon raspada benda, Hrvoje je počeo raditi na prvom samostalnom albumu i rezultat je *Curino cvijeće*, psihodelično-melankolična bojanka sačinjena od osam zaraznih »dream pop« pjesama. Nakon par slušanja albuma, njegove kvalitete se sve više otkrivaju, pogotovo kada su u pitanju tekstovi koji kriju neke neočekivane momente i slike. Drugo, album krije i jednu tajnu pjesmu, preciznije nešto više od dva minuta nakon završne *Još nešto* počinje sasvim nova stvar – a ona je zapravo i najbolja na albumu. Očekujte ugodne gitare i pregršt emocija na svakoj traci, da se sve začini tu i tamo poneki synth ili saksofon. Pjesme *Male ruke*, *Gladiole*, *Uvijek Umoran* i već spomenuta tajna nakon *Još nešto* su već uveliko na mom »repeatu« posljednjih nekoliko dana, a čuvarkućino *Curino cvijeće* možete pronaći i vi na njihovoj bandcamp stranici ili na streaming platformama.

I. Benčik

CLAZBA

Čovjek po imenu Otto

U kina je stigao film *Čovjek po imenu Otto*, zasnovan na komičnom bestselleru **Fredrika Backmana** koji govori o Ottou Andersonu, mrzovoljnom i nervoznom udovcu koji živi u civiliziranom susjedstvu gdje konstantno kontrolira i ispravlja tuđe greške ili nesavršenosti vidljive na ulici. Za njegovu ogorčenost postoji razlog koji se postupno otkriva tijekom filma. Taj razlog Ottoa tjera na pokušaje samoubojstva koji postaju neuspješni kada se živahna mlada obitelj doseli u susjedstvo. Glava te obitelji, trudna Marisol, na simpatičan i komičan način postaje prvobitno glavobolja, a kasnije podrška i izvor sreće mrzovoljnom susjedu Ottou.

Film je lijepa drama-komedija za sve uzraste te preporučam da je pogledate. Ovo filmsko ostvarenje budi empatiju, tjera nas da shvatimo da iza svake emocije i hladne maske postoji razlog za istu. Tijekom gledanja filma pustit ćete koju suzicu, ali samo sekund nakon toga ćete se slatko smijati.

Kvaliteti filma doprinosi odlična gluma glavnog glumca, dvostrukog oskarovca **Toma Hanksa** i susjede Marisol koju glumi **Mariana Treviño**. Film je režirao **Marc Forster**.

K. Ivković Ivandekić

FILM

Hotel Zagorje

Roman **Ivane Bodrožić** *Hotel Zagorje* priča je o devetogodišnjoj djevojčici iz Vukovara koja odrasta tijekom Domovinskog rata. Ipak, ovo nije knjiga o ratu nego je napisana u prvom licu iz perspektive malog djeteta koje odrasta u prognaništvu, daleko od svog doma tijekom vremena ratnih sukoba. Knjiga govori o odrastanju, vremenu koje je nedvojbeno bremenito tjeskobom i neizvjesnošću, ali nudi i prilike za smijeh, djevojačku bezbrižnost i prve ljubavi.

Roman, koji je autobiografski i istinit, opisuje razvoj mlade djevojke koja je pobjegla iz svog zavičaja i vratila se šest godina kasnije. Iako su preobrazba i odrastanje glavne junakinje, ali i cijelog društva oko nje bolni, praćeni su i veseljem, razigranošću i što je najvažnije – ljubavlju. Autoričin narativ je vrlo snažan i dramatičan. Govori bez skrivanja o ljudima, o dobru i zlu, ne imenujući ih.

A. I. Darabašić

KNJIGA

